

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP),

které se konalo ve čtvrtek 24.06.2021 od 10:00 hodin v zasedací místnosti Atrium – nový tiskový sál.

Přítomné členky a členové VVOZP

Martina Děvěrová (MPO), Zuzana Jentschke Stöcklová (MPSV), Václav Krása (NRZP ČR), Jiří Morávek (NRZP ČR), Václav Polášek (SONS ČR), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Karel Rychtář (AZZP ČR), Helena Válková (ÚV ČR), Jiří Vencel (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP), Andrej Babiš (předseda vlády ČR), Petr Běhunek (NRZP ČR), Marie Bílková (MF), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Lenka Hlubučková (MD), Jana Maláčová (MPSV), Milan Němeček (MK), Marcela Pavlová (MMR), Marta Pečeňová (Za sklem), Robert Plaga (MŠMT), Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Jan Uherka (NRZP ČR), Adam Vojtěch (MZ)

Pověření zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Václav Appl (MK), Jaroslav Faltýn (MŠMT), Žanet Hadžić (MMR), Kateřina Jirková (MPSV), Ladislav Němec (MD)

Hosté

Andrea Baršová (ÚV ČR), Martina Hejdová (MZ), Jiří Hubáček (přepisovatel), Renata Poláčková (asistentka SONS ČR), Monika Šimůnková (KVOP), Venuše Škampová (MZ), Michala Wu (tlumočnice)

Sekretariát VVOZP

Blanka Espinoza, Martina Jelínková, Markéta Skalská

Informace k usnášeníschopnosti

K 24.06.2021 má VVOZP 25 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 13. Při zahájení zasedání bylo přítomno 15 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný. Počet přítomných členů a členek VVOZP byl během jednání proměnlivý, počet hlasujících členů a členek je vždy uveden u každého usnesení.

Jednání zahájila a řídila výkonná místopředsedkyně VVOZP Helena Válková. Na úvod přivítala účastníky jednání a dala hlasovat o programu jednání, který VVOZP přijal 15 hlasy přítomných členů a členek.

Schválený program:

1. *Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:*
  - *Dopady nové právní úpravy vymezení a podmínek provozu elektrických vozíků v silničním zákoně,*
  - *Parkovací místa pro osoby se zdravotním postižením - parkovací průkazy a vyhrazená parkovací stání,*
  - *Legislativní úpravy související s pravidly pro získání řidičského oprávnění u osob se sluchovým postižením, především těch, které souvisí s řízením motorového vozidla v pracovněprávním vztahu, nebo by bylo řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti,*
2. *Zpráva o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015-2020 v roce 2020 a jeho celkové zhodnocení,*
3. *Vyhlášení Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení a fotografické soutěže,*
4. *Průzkum zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve vybraných úřadech státní správy,*
5. *Příprava vyhlášky o přístupnosti prostředí pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace v souvislosti s novým stavebním zákonem,*
6. *Uznání průkazu OZP jako identifikačního osobního dokladu,*
7. *Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených pro rok 2021,*
8. *Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2020,*
9. *Různé.*

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních

- **Dopady nové právní úpravy vymezení a podmínek provozu elektrických vozíků v silničním zákoně**

Tento bod byl předložený na loňském zářijovém zasedání VVOZP předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením ČR (dále jen „NRZP“) Václavem Krásou. Bylo dohodnuto svolání separátního jednání na MPO.

Martina Děvěřová informovala, že úkol byl splněn, k problematice elektrických vozíků přistoupilo MPO komplexně a ve spolupráci se zástupci MD, Státního úřadu pro kontrolu léčiv, MMR, České obchodní inspekce, **Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví** připravilo příručku, ve které je uvedena právní úprava vozíků, zda jde o zdravotnický prostředek, strojní zařízení nebo vozidlo, a MPO připravuje tuto příručku vydat jako publikaci, dále bude ve spolupráci s NRZP vydáno i stručné shrnutí v podobě letáku pro uživatele.

Václav Krása potvrdil, že úkol byl splněn, pochválil státní správu za spolupráci na tomto úkolu, při které vznikl komplexní materiál o problematice elektrických vozíků, kde je vše jasně pojmenováno a zdokumentováno.

- **Parkovací místa pro osoby se zdravotním postižením - parkovací průkazy a vyhrazená parkovací stání**

Na loňském prosincovém zasedání VVOZP byl projednáván tento bod předložený Václavem Krásou. Bylo přijato usnesení, ve kterém VVOZP požádal Ministerstvo dopravy, aby ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí uvedlo metodicky do souladu platnost parkovacích průkazů a průkazů OZP, a Ministerstvo vnitra, aby sjednotilo výklad těchto interních metodik a norem a v tomto smyslu i proškolilo Policii ČR.

Ladislav Němec uvedl, že MD situaci prověřilo, parkovací průkazy upravené zákonem č. 361/2001 Sb. platnost neřeší, jsou vydávány v souladu s platností průkazů OZP. Změna nastala v roce 2015 v souvislosti s obměnou všech průkazů OZP, od této doby se ani nové parkovací průkazy nevydávají na dobu neurčitou, nebyla však zrušena platnost starých parkovacích průkazů vydaných na dobu neurčitou, proto jsou i tyto průkazy nadále platné.

MD jednalo s MV, bude vydán právní názor MD, který bude předán Policii ČR dle zadaného úkolu tak, aby nebyly parkovací průkazy s neomezenou platností považovány za neplatné.

Josef Postránecký za MV potvrdil, že jakmile dojde ke sjednocení právního názoru, tak je Policie ČR připravena jednotně postupovat v praxi dle tohoto výkladu.

Václav Krása ocenil, že došlo ke sjednocení výkladů a Policie bude poučena.

Rozprava:

Václav Polášek za Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých ČR (dále jen „SONS“) požádal, aby policistům při školení bylo vysvětleno, že parkovací průkazy jsou vydávány také osobám se zrakovým postižením.

Pavel Ptáčník připomněl, že při kontrole platnosti parkovacího průkazu musí být vždy předložen i průkaz OZP.

- **Legislativní úpravy související s pravidly pro získání řídičského oprávnění u osob se sluchovým postižením, především těch, které souvisí s řízením motorového vozidla v pracovněprávním vztahu, nebo by bylo řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti**

Tento bod byl projednáván na minulém zasedání, VVOZP k němu přijal usnesení, ve kterém žádá Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo dopravy, aby projednala se zástupci dotčené skupiny vhodné úpravy zákonů a souvisejících právních předpisů vztahujících se k příznivějšímu získávání a držení oprávnění k řízení motorových vozidel osobami se sluchovým postižením.

Venuše Škampová uvedla, že tuto problematiku upravuje vyhláška v gesci MZ o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel. Proběhla schůzka se zainteresovanými subjekty, byla přizvána Odborná společnost otorinolaryngologická, jejíž stanovisko je pro MZ zásadní, odborná společnost se přiklonila ke změně, nicméně MZ ještě oslovilo všeobecné i dětské praktické lékaře, na jejichž stanovisko čeká, protože oni jsou ti, kteří s konečnou platností vystavují lékařský posudek. MZ v zásadě není proti úpravě vyhlášky, záleží na vyjádření odborníků. Na schůzce byl řešen ještě soulad vyhlášky s evropskou legislativou, MZ si není vědomo, že by v této oblasti byla česká právní úprava v nesouladu, ale ještě to bude prověřeno. Pokud se přikročí k legislativní změně, MZ by rádo mělo na odborné bázi vše předem pojednané, aby nedošlo k problémům v připomínkovém řízení. Další schůzka se uskuteční přibližně v první polovině září.

Ladislav Němec potvrdil, že i pro MD je rozhodující stanovisko lékaře, pokud lékař stanoví, že je žadatel zdravotně způsobilý, zákon o silničním provozu ani jeho prováděcí vyhláška nestanoví žádné omezení v tomto smyslu, žadatel se tedy může podrobit zkoušce. Řeší se pouze technická specifika dané zkoušky, MD komunikovalo z tohoto důvodu s autoškoly a se zkušebními

komisaři, např. při zkouškách na motocykl by mohlo být použito speciální technické vybavení a uzpůsobení zkoušky, bude v tomto smyslu potřeba upravit metodický pokyn, určité speciální autoškoly by byly pro tyto zkoušky vybaveny, např. speciálním štítem na zkušební helmě, kam by mohly být promítány informace pro jízdy, případně bude zkoušce přítomen tlumočnický českého znakového jazyka, který žadateli předem sdělí podrobnosti zkoušky, a zkouška bude provedena s předem danými dílčími cíli, případně sdílenou navigací. Ze strany autoškol jsou tato specifika vnímána jako bezproblémová, ale takovéto vybavení není možné mít v každé autoškolě, to by se řešilo zřejmě podle počtu žadatelů na úrovni krajů, případně okresů.

Alexandr Zvonek poděkoval zástupcům MZ i MD za konstruktivní jednání a vstřícný přístup. Upozornil, že vybrané specializované autoškoly, stejně jako navržená technická řešení, mají své limity a že byla navržena i další technická řešení, např. prostřednictvím mobilních aplikací, které by dostupnost usnadnily. Jsou však ještě další záležitosti, které jsou projednávány i na straně zástupců ČR v EU, byli požádáni kolegové v Parlamentu o zjištění informací, jaká je situace v zahraničí. Domnívá se, že implementace evropské směrnice není ve všech státech zcela jednotná, dochází tak k určitým rozporům a nejasnostem. Věřící, že se podmínky pro žadatele se sluchovým postižením zlepšují, aby měli větší šanci uplatnit se na otevřeném trhu práce.

Rozprava:

Monika Šimůnková informovala, že také KVOP jako monitorovací orgán dodržování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením oslovila dopisem ministra dopravy v této záležitosti, v odpovědi ministra je přesně popsán průběh zkoušky pro žadatele se sluchovým postižením a další technické podrobnosti.

Helena Válková požádala Alexandra Zvonka, aby dále sledoval průběh jednání k tomuto úkolu a případně o něm informoval na dalším zasedání VVOZP.

2. Zpráva o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015-2020 v roce 2020 a jeho celkové zhodnocení

S obsahem tohoto bodu seznámil členky a členy Pavel Ptáčník.

Usnesení vlády, kterým byl Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015-2020 (dále jen „Národní plán“) schválen, ukládá jednou ročně, do 30. června, předložit vládě zprávu o realizaci opatření Národního plánu za uplynulý kalendářní rok. VVOZP schválil pro tento účel Pravidla monitorování a vyhodnocování plnění opatření Národního plánu, která stanovují závazné postupy k podávání hodnotících zpráv pro jednotlivé resorty a instituce. V lednu tohoto roku požádala zmocněnkyně vlády pro lidská práva dotčené resorty a instituce o podání zprávy o tom, jak plnily ve své působnosti ta opatření Národního plánu, která se řeší průběžně, nebo jejichž termín splnění byl do 31. prosince 2020. Z těchto hodnotících zpráv byla zpracována souhrnná zpráva, k informacím resortů a institucí o plnění opatření zaujal stanovisko sekretariát VVOZP ve spolupráci s NRZP ČR. Ze 125 opatření bylo splněno nebo průběžně plněno 112 opatření, částečně splněno bylo 1 opatření. Nebylo splněno nebo průběžně plněno 12 opatření.

Vzhledem k tomu, že platnost Národního plánu skončila v roce 2020, obsahuje materiál také celkové zhodnocení přínosu Národního plánu z pohledu jednotlivých resortů. Je možno objektivně konstatovat, že národní plán splnil svůj účel a prokazatelně přispěl k dalšímu pokroku v procesu integrace OZP do společnosti. Jako příklady je možno uvést postupné zlepšování přístupnosti jednotlivých druhů veřejné dopravy, v oblasti sociálních služeb byl podporován proces transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb pro OZP, v oblasti nemocenského pojištění došlo k zavedení dlouhodobého ošetřovného a další.

Je ale také několik úkolů, které se nepodařilo splnit. Sem patří zejména příprava návrhu odpovídající právní úpravy financování sociálních služeb, otázky související s koordinovanou rehabilitací, zákonem o veřejném opatrovnictví apod.

Materiál byl prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu Úřadu vlády v květnu tohoto roku rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Zásadní připomínky uplatnilo MPSV, MSP a MV. Všechny zásadní připomínky byly vypořádány, materiál bude tedy vládě ČR předložen k projednání bez rozporu.

Helena Válková připomněla, že se mimo jiné podařilo, aby Senát i Poslanecká sněmovna schválily návrh na ratifikaci Opčního protokolu k Úmluvě o právech OZP.

Rozprava:

Václav Krása konstatoval, že plnění úkolů v uplynulém období ovlivnila loňská krize související s koronavirem, která zastavila řadu věcí, které by jinak mohly být dokončeny. NRZP se podílí na řadě opatření, která jsou v Národním plánu, daří se dílčí věci ve spolupráci s různými institucemi dokončovat. Velké systémové změny například v gesci MPSV se nepodařilo prosadit, je to spíše věc celkové politické situace, není to vina jen pracovníků a vedení MPSV, přesto se řada věcí skutečně podařila, velkým úspěchem je například to, že Praha má již všechny autobusy bezbariérové.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s c h v a l u j e Zprávu o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 v roce 2020 a jeho celkové zhodnocení (dále jen „Zpráva o plnění“);

II. u k l á d á výkonnou místopředsedkyni Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do 30.06.2021 předložit Zprávu o plnění vládě ČR k projednání;

III. d o p o r u č u j e vládě ČR přijmout usnesení ke Zprávě o plnění, které je součástí předkládaného materiálu pro jednání vlády č. j. 19048/2021-UVCR.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Vyhlášení Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení a fotografické soutěže

S tímto bodem seznámila přítomné Martina Jelínková.

Vyhlašování Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení (dále jen „Cena“) je uloženo opatřením 1.4.1 nového Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025. Cena je udělována publicistickým pracím, které nejlépe popularizují téma zdravotního postižení. Smyslem Ceny je upoutat pozornost médií na tuto oblast a jejich prostřednictvím pozitivně ovlivňovat mínění a postoje veřejnosti vůči lidem se zdravotním postižením. Pro rok 2021 jsou navrženy 3 soutěžní kategorie: televizní, rozhlasová a tisková, s tím, že každá z kategorií umožňuje uveřejnit díla také prostřednictvím internetu. Přihlásit lze dílo publikované od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021. Povinné náležitosti přihlášky jsou stanoveny propozicemi. Díla bude hodnotit nezávislá devítičlenná porota, v každé kategorii budou díla posuzovat 3 porotci. Konkrétní složení poroty navrhne sekretariát v průběhu srpna.

Pro rok 2021 se navrhuje vyhlásit fotografickou soutěž na téma Děti a zdravotní postižení, jejímž účelem je stejně jako v případě Ceny přispět ke zvýšení povědomí o tématu integrace osob se zdravotním postižením do společnosti, a to jak mezi novinářskou tak širokou veřejností. Vítězné

fotografie budou zveřejněny na webových stránkách Úřadu vlády ČR. Oceněny budou ty fotografie, které nejlépe zachycují nejen každodenní život dětí se zdravotním postižením a jejich aktivní přístup k životu, ale také život dětí bez zdravotního postižení v rodinách, jejichž součástí je člen se zdravotním postižením. Propozice určují povinné náležitosti přihlášky a podrobnější údaje o přihlašovaných fotografiích. Posuzovat přihlášené fotografie bude nezávislá porota.

Vyhlášení výsledků obou soutěží je plánováno na Slavnostním večeru VVOZP k Mezinárodnímu dni osob se zdravotním postižením, který připadá na 3. prosince.

Rozprava: Do rozpravy se nikdo s příspěvkem nepřihlásil.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s c h v a l u j e

- a) propozice Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení pro rok 2021,*
- b) propozice fotografické soutěže na téma Děti a zdravotní postižení pro rok 2021;*

II. v y h l a š u j e

- a) XXVIII. ročník Ceny VVOZP za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení,*
- b) fotografickou soutěž na téma Děti a zdravotní postižení;*

III. u k l á d á sekretariátu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením

- a) zveřejnit vyhlášení obou soutěží,*
- b) navrhnout ke jmenování složení porot obou soutěží pro posouzení prací;*

IV. p o v ě ř u j e výkonnou místopředsedkyni Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením jmenováním členů a členek obou porot.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

4. Průzkum zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve vybraných úřadech státní správy

Bod prezentovala Blanka Espinoza.

Národní plán stanovil ve svém opatření 13.9 povinnost ústředním orgánům státní správy usilovat o podporu přímého zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Za tímto účelem realizoval sekretariát VVOZP průzkum v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve státní správě. Průzkumu se zúčastnilo celkem 81 úřadů, které poskytovaly data na přelomu roku 2018 a 2019.

Cílem průzkumu bylo zmapování zkušeností a zjištění aktuálního stavu v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením v těchto úřadech, a to ve služebním a pracovním poměru i na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, a získání bližších dat o počtu lidí s postižením pracujících v těchto úřadech. Průzkum byl realizován metodou šetření, jehož součástí byla tabulka pro zaznamenání počtu zaměstnanců dle určených kritérií včetně rozdělení na počet žen a mužů, uznaného stupně invalidity, platové třídy a také dotazník zjišťující např. míru přístupnosti jednotlivých úřadů a jejich postoje k otázkám zaměstnávání OZP.

Celkový počet zaměstnanců včetně lidí s postižením ve jmenovaných úřadech byl 78 318. Téměř ¼ z nich pracovaly ve služebním poměru, necelá čtvrtina byla v pracovním poměru a na základě dohod pracovalo necelých 5 %, konkrétně 3719. Ve služebním poměru bylo zaměstnáno přibližně

57 tisíc lidí, téměř $\frac{3}{4}$ z nich tvořily ženy. V pracovním poměru bylo kolem 17 tisíc zaměstnanců, zde už se poměr mužů téměř vyrovnával, stále však převažují ženy, u zaměstnanců na základě dohod byly počty žen a mužů téměř totožné. Ve svém souhrnu tedy celkový podíl žen zaměstnaných v úřadech činil necelých 72 %.

Dle zjištění bylo v úřadech státní správy zaměstnáno celkem 1 741 lidí s postižením včetně zaměstnanců pracujících na základě dohod. Jelikož se ale pro účely určení povinného podílu zaměstnanci pracující na základě dohod nezapočítávají a ne všechny úřady tak tyto informace sledují a evidují, tak jich úřady uvedly pouze 37, u některých kritérií tak byly posuzovány počty bez lidí pracujících na základě těchto dohod, aby právě nedošlo ke zkreslení výsledků. Ve služebním a pracovním poměru bylo zaměstnáno tedy celkem 1 704 lidí s postižením, jejich podíl z celkového počtu zaměstnanců tak činil 2,28 %. Početně nejvíce lidí s postižením pracovalo ve služebním poměru na plný úvazek - 1 269. Z celkového počtu zaměstnanců se zdravotním postižením bylo nejvíce, a to 54 %, zařazeno do 9. až 10. platové třídy. Nejnižší počet zaměstnanců se zdravotním postižením, méně než 1 %, konkrétně 10 osob, pak byl v 15. nebo 16. platové třídě. Typickým zaměstnancem státní správy se zdravotním postižením je žena s uznaným prvním stupněm invalidity pracující v organizační složce ministerstva ve služebním poměru s nezkrácenou služební dobou, která je zařazena do 9. nebo 10. platové třídy.

Pozitivním zjištěním je, že většina úřadů je dle svého tvrzení alespoň částečně bezbariérově přístupná. Většina úřadů ale nemá samostatně vyčleněnou agendu na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Mezi další pozitivní zjištění patří skutečnost, že žádný úřad nevyhodnotil míru fluktuace zaměstnanců s postižením jako vyšší, mnohé z nich naopak uvedly, že tito zaměstnanci patří mezi zaměstnance stabilnější a mnohdy v úřadě setrvávají po celou dobu své pracovní kariéry.

Na závěr prezentace Blanka Espinoza jménem sekretariátu VVOZP poděkovala všem, kteří se do průzkumu zapojili a poskytli potřebné údaje.

Rozprava:

Monika Šimůnková poukázala na to, že KVOP realizovala také dva výzkumy z oblasti zaměstnávání lidí s postižením, jeden byl z pozice veřejné správy, jak dobře zaměstnává lidi s postižením, a druhý byl z pozice samotných lidí s postižením, požádala sekretariát VVOZP, aby byly spolu se zápisem oba výzkumy rozeslány jednotlivým členům VVOZP. KVOP je ve výzkumech poměrně kritická, státní správa neplní svoji povinnost zaměstnávání lidí s postižením a nejde příkladem. Povinnou 4 % kvótu zaměstnávat lidi s postižením pro zaměstnavatele zaměstnávající více než 25 zaměstnanců splňuje velmi málo orgánů veřejné správy, průměr je 2,5 % zaměstnaných lidí s postižením. Sankční mechanismus odvodu do státního rozpočtu při nesplnění povinného podílu zaměstnávání OZP je v rámci státní správy nefunkční, peníze se pouze přelévají z jedné kapitoly státního rozpočtu do druhé. Více než polovina budov veřejné správy není bezbariérová pro zaměstnávání lidí s postižením. Dále z výzkumu vyplynulo, že lidé s těžším smyslovým postižením a s psychosociálním postižením v rámci veřejné správy téměř zaměstnávání nejsou, chybí větší flexibilita státní správy. Co se týče druhého výzkumu, tak lidé s postižením vidí státní správu jako atraktivního zaměstnavatele, zkušenosti lidí s úřadem práce jsou špatné, nabídky práce jsou zastaralé a v praxi nefungují poradci tak, jak by měli. Na základě výzkumů bylo zahájeno jednání KVOP s orgány státní správy a s generálním ředitelem Úřadu práce ČR, cílem je dospět k doporučení, které bude vydáno jako obecný dokument, jak by mohly jednotlivé úřady zlepšit situaci v oblasti zaměstnávání.

Helena Válková vznesla dotaz, jestli sám úřad veřejného ochránce práv jde příkladem v zaměstnávání OZP v nejvyšších platových třídách.

Monika Šimůnková odpověděla, že ani KVOP v současné době nesplňuje povinnou kvótu 4 % a zaměstnává jednoho zaměstnance s těžkým postižením v kategorii nejvyšších platových tříd.

Helena Válková upozornila, že pro změkčení pravidel pro OZP by musel být novelizován služební zákon, protože požadavky pro vyšší platové kategorie státních úředníků musí splňovat každý bez výjimek. Navrhla, že k průzkumu KVOP by se mohl na podzim uskutečnit seminář, případně bude zařazen jako bod na další zasedání VVOZP, aby se na to resorty mohly předem připravit a oponovat některá zjištění.

Václav Polášek uvedl, že průzkum realizovaný sekretariátem VVOZP je pro SONS zajímavý, ale bohužel nezahrnuje rozdělení podle typů zdravotního postižení, z průzkumu nelze zjistit, kolik osob se zrakovým postižením pracuje ve státní správě. Jednotlivá postižení mají svá individuální specifika, nelze je zahrnovat pod jakési obecné univerzální zdravotní postižení. Ze zkušeností SONS vyplývá, že zaměstnavatelé nejsou příliš ochotni zaměstnávat osoby se zrakovým postižením.

Helena Válková k tomu poznamenala, že sekretariát VVOZP pro realizaci rozsáhlejšího výzkumu nemá dostatečnou kapacitu.

Václav Krása spatřuje problém především ve služebním zákoně, lidé se zdravotním postižením obecně hůře splňují vysoké požadavky na státní službu, týká se to podstatně nižší vzdělanostní úrovně lidí se zdravotním postižením, než jaká je u lidí bez postižení. Státní správa navíc nemá možnost zaměstnávat asistenty pro zaměstnance se ZP. To jsou všechno bariéry pro zaměstnávání OZP ve státní správě, proto neplní povinné procento zaměstnávání OZP, náhradní plnění bere NRZP pouze jako nouzovou věc, prioritní je přímé zaměstnávání. Dále ocenil provedený průzkum, NRZP si dělala výzkumy sama již dříve, k odstranění bariér v zaměstnávání by musel být případně stanoven určitý prvek pozitivní diskriminace v rámci legislativních úprav.

Pavel Ptáčník reagoval na to, proč nebyly v průzkumu rozlišeny jednotlivé skupiny zdravotně postižených, jde totiž o citlivá data ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, šla by sice anonymizovat, ale pro výzkum by to bylo náročné a stejně by objektivita nebylo úplně dosaženo, i v rámci jednotlivých skupin je totiž různá míra a úroveň zdravotního postižení, kritériem byla tedy míra invalidity, protože to jsou jasná data, na kterých se dal výzkum postavit. Dále upozornil, že zákon o zaměstnanosti je nastaven liberálně, není v něm nastavena preference přímého zaměstnávání nad náhradním plněním nebo odvodem do státního rozpočtu, pokud by mělo být upřednostňováno přímé zaměstnávání, musel by se zákon o zaměstnanosti v tomto smyslu změnit.

Karel Rychtář zdůraznil, že v komerční sféře, zejména u společensky odpovědných firem, přibývá počet těch, kteří tuto situaci umí řešit. Mapování míst vhodných pro lidi se ZP je zcestná představa, je potřeba hledat motivované lidi a párovat je s nabídkami a příležitostmi, 80 % státních organizací nespolutracuje s vysokými školami. Je třeba, aby si resorty samy stanovily reálně splnitelné postupy, které zapracují do Národního plánu, a zabývaly se touto agendou dříve, než při vyplňování hlášení o plnění povinného podílu zaměstnávání.

Helena Válková závěrem navrhla zařadit toto téma i na příští zasedání VVOZP, aby mohlo být dále podrobněji projednáno.

Bod byl určen pro informaci.

5. Příprava vyhlášky o přístupnosti prostředí pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace v souvislosti s novým stavebním zákonem

S úvodním slovem k tomuto bodu vystoupil Václav Krása.

NRZP předložila materiál, ve kterém je uvedeno několik konkrétních případů jasně porušování vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. NRZP uvítala to, že stavební úřady budou státní orgány pod jedním vedením, protože se jednoznačně ukazuje, že samospráva stavební úřady významně ovlivňovala, a to právě v tom, že nebyly některé postupy dodržovány. NRZP žádá v rámci navrženého usnesení, aby

osoby se ZP byly zastoupeny v pracovních skupinách pro přípravu prováděcích právních předpisů ke stavebnímu zákonu tak, aby NRZP mohla pohlídat efektivně jejich obsah a naplňování Úmluvy o právech OZP a dalších dokumentů přístupnosti prostředí. V pracovních skupinách musí být odborníci na bezbariérovost zastupující různé druhy zdravotních postižení.

Žanet Hadžić k materiálu uvedla, že MMR počítá s dodržáním slibu, který dala paní ministryně v této věci, s NRZP MMR spolupracuje, nová vyhláška byla pozdržena z důvodu průběhu legislativního procesu v rámci Parlamentu ČR, MMR předpokládá, že rozhodnuto bude v průběhu července letošního roku. Vyhláška, která by měla nahradit stávající vyhlášku č. 398, bude implementována do vyhlášky o obecných požadavcích na výstavbu a bude kompletně vázat bezbariérové požadavky na jednotlivé segmenty a soubory staveb. Vlastní legislativní proces začne bezprostředně po rozhodnutí o stavu stavebního zákona, a to i z toho důvodu, že přijaté pozměňovací návrhy v rámci schválení Poslaneckou sněmovnou zasahují významně do hmotného práva a tedy ovlivňují i budoucí vyhlášku o požadavcích na výstavbu. MMR počítá s tím, že pracovní skupina bude jedna, a to z toho důvodu, že ta jedna vyhláška o požadavcích na výstavbu bude v sobě konsolidovat dnes roztříštěnou právní úpravu, která není jen ve vyhláškách MMR, ale je obsažena i ve vyhláškách jiných resortů. V současné době jsou sbírána data, byly osloveny všechny resorty, MMR obdrželo jejich podklady, je zpracováváno kolem stovky právních předpisů, z nichž jsou selektovány jednotlivé požadavky. Dnes je k dispozici hrubý text, který má přes 500 stran, a tento text na základě finálního znění zákona začne MMR upravovat. Pracovní skupina bude ustanovena po prázdninách, první jednání by mohlo proběhnout v září. Dále Žanet Hadžić navrhla úpravu usnesení ve vazbě na správné znění vyhlášky o požadavcích na výstavbu. MMR by bylo rádo, aby byl do pracovní skupiny přizván zástupce NRZP s tím, že zástupce bude dostávat všechny materiály předem. MMR nechce, aby pracovní skupina měla např. 100 lidí, protože tolik lidí již efektivně nepracuje. MMR je díky zdržení legislativního procesu ve velmi komplikované situaci, protože vyhláška o požadavcích na výstavbu bude muset být notifikována Evropskou unií a notifikační proces v současné době i u velmi jednoduchých materiálů obvykle trvá 3 až 7 měsíců. Je připraven předběžný harmonogram a předpokládá se, že komplexní návrh vyhlášky bude muset být připraven v lednu 2022, aby v březnu mohlo proběhnout klasické meziresortní připomínkové řízení a následně mohla být vyhláška zaslána do Bruselu.

Helena Válková reagovala na informaci Žanet Hadžić o tom, že vznikne pouze jedna pracovní skupina, tak, že v navrženém usnesení by mohla být slova „pracovních skupin“ nahrazena slovy „příslušné pracovní skupiny“.

Václav Krása sdělil, že s úpravou usnesení souhlasí, ale vádí mu, že MMR již na vyhlášce pracuje, ale NRZP k jejímu znění nemá žádné konkrétní informace, právě proto předložil navržené usnesení. NRZP zásadně nesouhlasí, aby se příprava vyhlášky děla bez účasti zástupců dalších velkých skupin OZP. Při NRZP funguje pracovní skupina odborníků na bezbariérovost, vyhláška se musí udělat pořádně, aby nemohly být porušovány zákony tak, jak se to děje v současnosti.

Rozprava:

Alexandr Zvonek potvrdil, že je časté, že když jsou některé věci v procesu změn, tak lidé, kterých se to týká, nejsou vůbec přizváni k jednání. Apeloval, aby se v rámci řešení bezbariérovosti nezapomínalo i na potřeby lidí se sluchovým postižením. Pokud se něco řeší i na jiných resortech, je potřeba se obracet i na odborníky z řad organizací zastupujících sluchově postižené, aby nedostatky byly řešeny již v začátcích, problémům se předešlo již v zárodku a nemusely se odstraňovat až později.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

ž á d á ministryni pro místní rozvoj, aby do příslušné pracovní skupiny pro přípravu prováděcích právních předpisů k novému stavebnímu zákonu byli přizváni odborníci na bezbariérové užívání staveb zastupující organizace osob se zdravotním postižením.

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 se zdržel.

6. Uznání průkazu OZP jako identifikačního osobního dokladu

Tento bod uvedl Václav Polášek.

Předložený materiál obdržel VVOZP před zasedáním, SONS jde o to, aby průkaz OZP, který je veřejnou listinou, mohl být uznán jako doklad, kterým se dá prokázat totožnost. Cílem není, aby tento průkaz nahrazoval občanský průkaz, ale aby plnil funkci druhého průkazu totožnosti, kterým se musí lidé prokazovat při určitých úkonech, stejně jako je například řidičský průkaz, protože v rámci skupiny lidí se zrakovým postižením se nedá předpokládat, že tito lidé budou řidičský průkaz mít, ale naopak průkaz OZP mají u sebe stále, bylo by to pro tyto lidi ulehčení některých životních situací. Určitě by to bylo dobré i pro další osoby se zdravotním postižením. Ve statistické ročence za rok 2019 bylo uvedeno, že průkaz OZP má v ČR cca 380 tisíc osob.

Josef Postránecký za MV upozornil na řadu překážek souvisejících s tímto návrhem, které by naopak mohly život OZP komplikovat. Vyžadování dvou identifikačních dokladů není žádným předpisem stanoveno, pokud to někdo vyžaduje, tak je to protiprávní, prokazování nemůže být prostřednictvím řidičského průkazu, protože ten není identifikačním dokladem. Existují určité pochybnosti, zda by se u průkazů OZP podařilo legislativně nastavit stejná pravidla, jako je tomu v případě vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů. Dále Josef Postránecký uvedl, že má k této problematice připraven soubor připomínek technického charakteru, které budou předány VVOZP. Na toto téma by bylo dobré dále vést diskusi s MPSV, SONS i dalšími subjekty, než by se došlo k nějakému konkrétnímu návrhu, jak dále postupovat.

Helena Válková vnímá tuto problematiku tak, že je ve stádiu pokusu nalézt řešení, není zatím jasné, zda se řešení najde.

Kateřina Jirková uvedla, že MPSV se s tímto podnětem nyní setkává poprvé, rychlou cestou tedy prověřilo chování bank, na které je poukazováno. Bylo zjištěno, že většina z nich požaduje jen jeden doklad totožnosti, což je většinou občanský průkaz, například Moneta však pro úvěrový produkt požadovala dva doklady totožnosti, akceptovala řidičský průkaz, rodný list, případně cestovní pas. Pokud jde o průkaz OZP, tak ochranné prvky jsou na něm na nejvyšší úrovni. Bylo by potřeba nejdříve projednat tento návrh s MV, případně i s MPO, a teprve potom zvážit případnou změnu právní úpravy. MPSV vnímá, co zde zaznělo, ale na druhou stranu změna práva se má provádět jen v případě, že to je nezbytně nutné.

Rozprava:

Václav Krása navrhl, že by mělo být postupováno tak, aby byla vyjasněna podmínka druhého dokumentu. Pokud to žádný zákon nestanoví, tak je nesmysl, aby si banky, případně další instituce, samy určovaly, jaké doklady budou vyžadovat po svých klientech. Tato věc by se měla projednat s bankami a mělo by se zveřejnit, že se jedná o protizákonný postup. OP je jasný identifikátor každého občana ČR.

Helena Válková doplnila, že druhý doklad lze, aniž by to bylo prohlášeno za nezákonné, vyžádat v případě, kdy je podezření, že jde o falzum dokladu a není vnímán jako doklad, který je nezpochybnitelný, ale to je výjimečné. V ostatních případech se to jeví jako nezákonný požadavek. Předkladateli doporučila zvážit, zda v této fázi ještě nestáhnout návrh předloženého usnesení a nevstoupit v jednání s příslušnými resorty a připravit na příští jednání návrh usnesení již více sofistikovaně.

Václav Polášek souhlasil se stanoviskem Václava Krásky, pokud se docílí toho, že v různých institucích nebudou po lidech vyžadovat další doklad, tak pak je nadbytečné, aby průkaz OZP byl uznán jako průkaz totožnosti. Ale mělo by to být ještě podrobněji projednáno s MV a MPSV, případně i bankami. Návrh usnesení stáhl.

Helena Válková upřesnila, že na příštím zasedání VVOZP bude podána informace o vývoji situace v této záležitosti.

7. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených pro rok 2021

Informaci podala Martina Jelínková.

Dotační program Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených byl pro rok 2021 vyhlášen v souladu se Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 13/2020 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv.

Cílem poskytnutí dotace v tomto dotačním programu je zvýšit zapojení osob se zdravotním postižením do života společnosti, podporovat jejich sebeobhájcovství, přispívat k osvětě o problematice zdravotního postižení ve společnosti a využívat zkušenosti a dobrou praxi ze zahraničí v uvedených oblastech. V rámci programu lze podpořit například následující aktivity: mezinárodní spolupráci, účast na realizaci veřejných politik, vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro lidi se zdravotním postižením, organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit spolků lidí se zdravotním postižením. Každý spolek mohl podat pouze jednu žádost pro všechny výše uvedené aktivity.

K termínu uzávěrky 21. září 2020 přijal sekretariát VVOZP 55 žádostí spolků osob se zdravotním postižením, jeden žadatel vzal svou žádost zpět, výše celkových požadavků činila 37.002.238 Kč. Pro finanční podporu projektů realizovaných v tomto dotačním programu byla v rozpočtové kapitole Úřadu vlády ČR vyčleněna částka 22.500.00 Kč.

Zasedání hodnotitelské komise se konalo 10. prosince 2020. Komise měla celkem 9 členů a je jmenována dle čl. 8 Statutu VVOZP. Celkem bylo hodnotitelskou komisí navrženo k podpoře 31 žádostí v celkové výši 24.157.049 Kč, v rozpočtu Úřadu vlády ČR však bylo k dispozici na tento program celkem 22.500.000 Kč, aby mohli být podpořeni žadatelé, kteří se umístili na 29. až 32. místě z celkového počtu 54 hodnocených žádostí, byly rozpočtovým opatřením převedeny finanční prostředky ve výši 1.657.049 Kč.

Dotace byly vyplaceny 23. dubna 2021.

Rozprava: Do rozpravy se nikdo s příspěvkem nepřihlásil.

Bod byl určen pro informaci.

8. Informace o naplňování Národního rozvojového programu mobility pro všechny v roce 2020

O realizaci záměrů v roce 2020 informovala Blanka Espinoza.

V roce 2020 byla v rámci Národního rozvojového programu mobility pro všechny (dále jen „Program mobility“) podpořena realizace celkem 20 projektů měst a obcí, které byly součástí schválených záměrů bezbariérových tras s poskytnutými dotacemi v celkové výši 41.873.033 Kč, oproti předchozímu roku je zde vzhledem k pandemické situaci pokles o více než 30 milionů Kč.

Celková částka vynaložená na odstraňování bariér z rozpočtu resortů a institucí, zahrnující projekty realizované v rámci Programu mobility, a to jak v rámci schválených záměrů

bezbariérových tras, tak i mimo ně, dosáhla v roce 2020 výše 69.491.966 Kč, což je o více než 20 milionů méně než v předchozím roce.

Rozprava:

Podle Václava Krásy se ukazuje, že pandemie dopadla především na obce, neboť obce absentovaly na větší projekty zpřístupňování prostředí.

Bod byl určen pro informaci.

9. Různé

V rámci bodu Různé Václav Krása pozval přítomné na další ročník předávání Cen Mosty, které se uskuteční 21. září 2021 v Ostravě, bude vypraven mimořádný vlak z Prahy.

Dále se do bodu Různé přihlásil Jiří Vencel s podnětem k zamyšlení, který se týká dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených. V loňském roce se řada příjemců dotací dostala do velkého problému, protože díky vyhlášeným restrikcím nebylo možné realizovat například některé semináře, ale Úřad vlády trval na tom, že všechny stanovené indikátory se musí dle směrnice vedoucího Úřadu vlády splnit, jinak se musí vrátit peníze. Neví se, jak dopadne pandemická situace v příštím roce, bylo by vhodné dopředu zvážit to, že pokud bude objektivní důvod, tak by bylo možné např. 20 % indikátorů nějakým způsobem změkčit, nynější nastavení je pro organizace příliš tvrdé.

Andrea Baršová, ředitelka Odboru lidských práv a ochrany menšin, doplnila, že loni i letos v reakci na pandemickou situaci byla Úřadem vlády zveřejněna informace o tom, jak příjemci dotací mohou postupovat, např. přechod na online jednání, byla i možnost požádat o změnu rozhodnutí, a pokud je objektivní situace nemožnosti realizovat některé aktivity, tak se konkrétní výstup při kontrole nehodnotil. V tomto ohledu je Úřad vlády v rámci možností vstřícný.

Václav Polášek poděkoval Úřadu vlády a podpořil Andreu Baršovou, že v době pandemie mohla SONS pružně prostředky na některé aktivity převést na jiné a Úřad vycházel maximálně vstříc.

Václav Krása uvedl, že Jiří Vencel nehovořil za projekt NRZP, potvrdil, že NRZP Úřad vlády také vyšel vstříc. Jedna malá organizace, která měla dotaci 45 tisíc Kč, však nesplnila jeden úkol v listopadu a musela vrátit několik tisíc z tohoto malého rozpočtu, proto to zde zaznělo jako obecná připomínka ke konkrétní zkušenosti. Pro tuto organizaci je to velký problém.

Karel Rychtář konstatoval, že na minulém jednání byl schválen bod 2 týkající se situace v podpoře zaměstnávání OZP po zvýšení minimální mzdy, k němu přijaté usnesení VVOZP doporučovalo MPSV a vládě projednat úpravu příspěvku podle § 78a zákona o zaměstnanosti, na který mají nárok zaměstnavatelé osob se ZP, MPSV návrh nepředložilo a vláda úpravu neprojednala, začíná se však již mluvit o minimální mzdě pro rok 2022.

Alexandr Zvonek navázal na požadavky z minulého jednání, které se týkaly zpřístupnění informací pro sluchově postižené, poděkoval některým resortům a konkrétním lidem, je vidět určitý posun k lepšímu, některé věci se podařilo realizovat, např. ve spolupráci s tiskovým odborem Úřadu vlády se podařilo dočasně zajistit zpřístupnění některých tiskových konferencí ministra zdravotnictví, podařilo se zpřístupnit sčítání lidu pro lidi se sluchovým postižením. Poděkoval MZ za informace na lince ke koronaviru, kde se podařilo nabídnout lidem se sluchovým postižením úplnou škálu komunikačních kanálů, to může sloužit jako příklad dobré praxe. Ale všechny věci nejsou ideální, největší problém je v tom, že iniciativa vychází od organizací osob se sluchovým postižením, až

když se připomenou, řeší se problémy. Apeloval na to, aby resorty automaticky pamatovaly na přepisy a tlumočení.

V rámci VVOZP proběhlo šetření přístupnosti vysokých škol, bohužel to spustilo velkou lavinu nevole mezi jednotlivými vysokými školami a mezi zástupci Asociace poskytovatelů služeb studentů se specifickými potřebami na vysokých školách, vyjádřil lítost nad tím, že tato věc se neotevřela v členské základně VVOZP, protože jsou zde zastoupeni odborníci na různé oblasti, kteří by mohli dotazník a výzkum nastavit lepším způsobem, aby odpovídal aktuální situaci. Požádal, aby sekretariát VVOZP více informoval členy VVOZP o tom, co se připravuje, není to míněno jako negativní výtky, ale spíše tak, že je nabízen prostor k tomu, aby odborníci v rámci VVOZP dělali věci správně a dobře. Alexandr Zvonek závěrem zmínil, že se podařilo začít s realizací překladu webových stránek VVOZP do českého znakového jazyka.

Pavel Ptáčník k průzkumu vysokých škol uvedl, že návrh dotazníku byl předběžně konzultován s vybranými experty z vysokých škol - s Univerzitou Palackého v Olomouci, s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze i dalšími odborníky. Jejich poznatky a připomínky byly do dotazníku zapracovány. Odborníků na vzdělávání OZP je mnoho, není v silách sekretariátu VVOZP oslovit všechny. Vyjádřil přesvědčení, že dotazník nevykazuje zásadní nedostatky.

Na závěr Helena Válková poděkovala všem za účast, sdělila, že další zasedání je plánováno po volbách v druhé polovině října tohoto roku, a ukončila zasedání VVOZP.

V Praze dne 14.07.2021

Zapsala: Martina Jelínková v. r.
tajemnice VVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník v. r.
vedoucí sekretariátu a člen VVOZP

Schválila: Helena Válková v. r.
výkonná místopředsedkyně VVOZP